

Informační zpráva za měsíc červenec 2021

Obsah zprávy

I. Judikatura

Rozsudek Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, č. j. 58 Co 175/2020-160 ze dne 21. 1. 2021

(Ne)určitost ujednání o smluvní pokutě (z ceny bez DPH, či včetně DPH?) [str. 2]

II. K judikatuře

Podrobnější informace k materiálům z části I. této zprávy [str. 2 až 7]

III. K některým vybraným otázkám

1) K otázce práce z domova pohledem pracovního práva [str. 7 až 9]

2) K otázce práva cestujícího při změnách v letovém itineráři a odepření nástupu na palubu
..... [str. 9 až 13]

IV. Články a názory

1) Zavedení nového institutu chráněného účtu [str. 13 až 15]

2) Trestné činy související s konopím aneb rozdíl mezi vypěstováním a „výrobou“ konopí ...
..... [str. 15 až 22]

V. Nové právní předpisy

Červenec 2021 (od částky 102 do 122 23. 7.) [str. 22 až 23]

I.

Judikatura

Rozsudek Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, č. j. 58 Co 175/2020-160 ze dne 21. 1. 2021

(Ne)určitost ujednání o smluvní pokutě (z ceny bez DPH, či včetně DPH?)

II.

K judikatuře

Rozsudek Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně, č. j. 58 Co 175/2020-160 ze dne 21. 1. 2021

(Ne)určitost ujednání o smluvní pokutě (z ceny bez DPH, či včetně DPH?)

Neurčitost ujednání o smluvní pokutě může spočívat v neurčitě identifikované povinnosti, jež je smluvní pokutou utvrzována, nebo v neurčitém stanovení výše smluvní pokuty.

Skutkový stav

Dne 23. 3. 2018 uzavřeli žalobce coby kupující a žalovaná coby prodávající dvě kupní smlouvy na dodávku kontejnerů na základě výsledku zadávacího řízení dle zákona č. 134/2016 Sb., *o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů* (dále jen „ZZVZ“). V obou kupních smlouvách byla sjednána smluvní pokuta ve smyslu § 2048 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů* (dále jen „OZ“) pro případ prodlení s dodáním kontejnerů ve výši 0,1 % z celkové ceny zboží za každý, byť i započatý den prodlení.

Žalovaná byla v prodlení 49 dnů s dodávkou zboží, přičemž žalobce vystavil smluvní pokuty ve výši 0,1 % z celkové ceny zboží včetně DPH za každý den prodlení. Žalovaná prodlení nerozporovala, avšak nesouhlasila s vypočtenou výší smluvní pokuty, kdy podle žalované měla být smluvní pokuta kalkulována z celkové ceny zboží bez DPH. Rozdíl mezi smluvní pokutou vypočtenou z celkové ceny včetně DPH a bez DPH se stal předmětem sporu, když žalovaná uhradila toliko část vystavené smluvní pokuty odpovídající 0,1 % z ceny celkem bez DPH denně.

Argumentace stran a prvostupňový rozsudek

Žalobce přistoupil k vymáhání nezaplacené části smluvních pokut soudní cestou, neboť byl přesvědčen, že celková cena pro účely výpočtu smluvní pokuty je cena celkem včetně DPH.

Žalobce dále argumentoval, že cena celkem včetně DPH odpovídá fakturované ceně, která byla za zboží žalované zaplacená, a proto by měla být základem pro výpočet smluvních pokut.

Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě uvedla, že podle ní měla být smluvní pokuta vypočtena z ceny celkem bez DPH, a to zejména z následujících důvodů:

- kupní smlouvy je třeba vykládat v kontextu zadávací dokumentace a ZZVZ, kdy zadávací dokumentace stanoví, že pro účely hodnocení nabídek je relevantní celková nabídková cena bez DPH, a ZZVZ stanoví, že do předpokládané hodnoty se nezahrnuje DPH;
- odkaz na celkovou cenu je neurčitý, když kupní smlouvy obsahují cenu celkem bez DPH a cenu celkem včetně DPH (tedy dvě ceny celkem);
- návrhy obou kupních smluv předložil žalobce coby zadavatel veřejné zakázky a k jeho tíži by mělo být sporné ujednání vykládáno v souladu s výkladovými pravidly (§ 557 OZ¹) a *Nálezem Ústavního soudu IV. ÚS 182/01 (188/2001 USn.)*²; žalovaná neměla jakoukoliv možnost ovlivnit znění předložených smluv;
- kupní smlouvy v ujednání o smluvní pokutě neodkazují na „fakturovanou“ cenu, když výklad přednesený žalobcem by vedl ke zvýhodnění zahraničního dodavatele kvůli přenesené daňové povinnosti;
- chtěl-li žalobce stanovit jako základ pro výpočet smluvní pokuty celkovou cenu včetně DPH, měl tak výslovně uvést, jak ostatně v případě jiných smluv činil;
- dle § 36 odst. 3 ZZVZ zadavatel, tedy žalobce, nesmí přenášet odpovědnost za správnost a úplnost zadávacích podmínek na dodavatele – žalovanou;
- žalovaná odkázala na rozsudek *Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Odo 1172/2003* ze dne 9. 3. 2004, dle kterého je ujednání o smluvní pokutě neurčité, když odkazuje na „cenu“, avšak ve smlouvě je obsaženo více „cen“;
- žalovaná dále odkázala na odborný článek publikovaný v Bulletinu advokacie³, ve kterém je k neurčitosti ujednání o smluvní pokutě uvedeno jako příklad následující: „*Může se jednat o odkaz na kupní cenu vyjádřenou s DPH a bez DPH, přičemž není jasné, zda smluvní pokutu vypočítat z ceny první či druhé*“;
- legitimní očekávání žalované se důvodně zakládalo na tom, že žalobce standardně při přípravě obdobných smluv jednoznačně a určitě stanoví základ pro výpočet smluvní

ASOCIACE OBČANSKÝCH PORADEN

pokuty (tedy výslovně uvádí, zda je základem cena celkem včetně DPH, či bez DPH), k čemuž žalovaná předložila několik smluv uzavřených žalobcem v posledních letech.

Soud prvního stupně dospěl k závěru, že ujednání o smluvní pokutě je v předmětných kupních smlouvách dostatečně určité a nepřipouští různý výklad. Dle soudu prvního stupně je základem pro výpočet smluvní pokuty celková cena včetně DPH, a to zejm. s následujícím odůvodněním:

„Po zhodnocení výše uvedených skutečností soud dospěl k závěru, že smluvní pokuta ve výši 0,1 % z celkové ceny zboží za každý den prodlení byla v předmětných kupních smlouvách sjednána dostatečně určité a srozumitelně. Cena zboží (kupní cena) byla v kupních smlouvách sice vyjádřena bez DPH i s DPH, avšak soud je přesvědčen, že v kupních smlouvách sjednaná výše smluvních pokut z celkové ceny různý výklad nepřipouští. Je zjevné, že za celkovou cenu nemůže být považována cena bez DPH jednoduše proto, že celkovou cenou být zkrátka nemůže, neboť celkovou cenou je logicky ta cena, kterou kupující nakonec zaplatí. Jakékoliv další navýšení původní ceny o další sjednané položky (včetně DPH) logicky znamená, že původní cena není a ani nemůže být cenou celkovou. Žalobce zaplatil kupní cenu včetně DPH, protože mu žalovaná jako plátce DPH vyúčtovala tuto cenu včetně DPH (v souladu s kupní smlouvou) a takovou cenu byl žalobce také smluvně zavázán zaplatit. Uvedení kupní ceny i bez DPH v kupních smlouvách mělo svůj význam, neboť v zadávací dokumentaci pro veřejnou zakázku bylo uvedeno, že pro hodnocení nabídek bude rozhodující nabídková cena bez DPH. Uvedení ceny bez DPH by mělo význam i pro případ, kdyby v průběhu realizace smlouvy došlo ke změně zákonné sazby DPH.“

Žalovaná podala proti rozsudku soudu prvního stupně odvolání, a to zejm. s následujícím odůvodněním:

- rozsudek soudu prvního stupně se zakládá na nesprávném právním posouzení a jeho odůvodnění není dostatečně přesvědčivé a přezkoumatelné;
- otázku, co všechno zahrnuje celková cena, nelze zodpovědět generálně, nýbrž je potřeba ji zkoumat v každém jednotlivém smluvním vztahu;
- soud prvního stupně se odchýlil od judikatury *Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Odo 1172/2003* ze dne 9. 3. 2004, dle které je ujednání o smluvní pokutě neurčité, když odkazuje na „cenu“, avšak ve smlouvě je obsaženo více „cen“;
- kupní smlouvy obsahují i jinou cenu celkem než tu, kterou kupující nakonec zaplatil;
- žalovaná dále zopakovala dřívější argumentaci s tím, že by bylo absurdní, pokud by žalobce získal prospěch z toho, že nepřipravil kupní smlouvy dostatečně pečlivě a urči-

Asociace občanských poraden, z.s.
Sabinova 287/3, 130 00 Praha 3
IČO 65998642
Tel: 284 019 220
Email: aop@obcanskeporadny.cz
www.obcanskeporadny.cz

tě, k čemuž odkázala na Nález Ústavního soudu sp. zn. I.ÚS 436/05 ze dne 10. 7. 2008, dle kterého je nezbytné vyhnout se výkladu smlouvy, který vede k absurdním důsledkům;

žalovaná závěrem zopakovala, že standardní praxe žalobce v žalované založila legitimní očekávání, že pokud by skutečně bylo záměrem žalobce stanovit jako základ pro výpočet smluvní pokuty celkovou cenu včetně DPH, výslovně by tak uvedl.

Žalobce ve svém vyjádření k odvolání reagoval tvrzením, že některé jiné smlouvy předložené žalovanou, ve kterých byl výslovně dovětek „včetně DPH“ či „bez DPH“, byly připraveny jiným subjektem coby centrálním zadavatelem, nikoliv žalobcem. Dle žalobce mohla žalovaná v případě pochybností o výkladu smluv využít institutu žádosti o vysvětlení zadávací dokumentace v průběhu zadávacího řízení, což neučinila. Závěrem žalobce poukazuje na skutečnost, že se žalovanou v minulosti uzavřel i další smlouvy, které obsahovaly totožné ujednání o smluvní pokutě, a nikdy nebylo sporu o jejich výkladu. Dle žalobce byl totožný vzor smlouvy z jeho strany užíván nejméně v letech 2015-2019.

Žalovaná reagovala, že není relevantní, zda tu-ktou smlouvu připravil centrální zadavatel, či sám žalobce, a žalobce coby zadavatel se tak nemůže zprostit odpovědnosti za správnost a úplnost zadávacích podmínek, přičemž na základě jiných dříve uzavřených smluv mezi žalobcem a žalovanou nikdy nedošlo k uplatnění či placení smluvních pokut, což znamená, že sporné ujednání ohledně základu pro výpočet smluvních pokut nebylo mezi stranami aplikováno či interpretováno. Žalovaná dále předložila smlouvy uzavřené žalobcem v roce 2020, kdy žalobce přistoupil ke zpreciznění svých vzorových smluv a již výslovně uvádí, že smluvní pokuta má být vypočtena z ceny celkem včetně DPH.

Rozsudek Krajského soudu v Brně, pobočka ve Zlíně

Odvolací soud prvostupňový rozsudek potvrdil a ztotožnil se s tvrzením, že smluvní pokuta byla v kupních smlouvách na dodávku kontejnerů sjednána jasně, určitě a srozumitelně. Odvolací soud se také ztotožnil s tvrzením, že celková cena zboží je ta, kterou kupující za zboží zaplatil celkem, tedy cena včetně DPH. Cena bez DPH je dle obou soudů ve smlouvách uvedena, neboť je podstatná pro účely hodnocení nabídek v zadávacím řízení. Naopak cena celkem včetně DPH je rozhodná pro to, kolik kupující za zboží zaplatí celkem.

Odvolací soud se dále ve svém odůvodnění vyjádřil k argumentaci žalované následovně:

„Dle názoru odvolacího soudu však skutečnost, že žalobce v některých obdobných smlouvách v ujednání o smluvní pokutě výslovně vyjádřil, zda se její procentuální výše počítá z celkové ceny včetně DPH nebo z celkové ceny bez DPH, nemohla založit legitimní očekávání žalované, že pokud tento dovětek, t.j. včetně DPH nebo bez DPH, zde obsažen není a smluvní pokuta

je sjednána z celkové ceny zboží, nezakládá to důvodnost domněnky žalované, že je tím myšlena cena bez DPH.(...)“

„Odkaz na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 32 Odo 1172/2003 nepovažuje odvolací soud za přílehlavý. Dovolací soud v něm jako neurčité vyhodnotil ujednání, podle něhož mohl objednatel uplatnit smluvní pokutu ve výši 0,5 % „z ceny“ za každý den prodlení, přitom v předmětné smlouvě o dílo v článku IV. jsou pod cenou díla uvedeny různé výše cen, a to ceny předmětu smlouvy (stavby) rozčleněné na cenu stavebních prací, cenu montážních prací, cenu projektových prací, cenu inženýrských prací, atd.(...)“

„V projednávané věci je pojem celková cena použit pro vyjádření součtu jednotlivě stanovených cen pro každý kus technického kontejneru(...) celková cena je pak uvedena jak bez DPH – neboť se jedná o údaj rozhodný z hlediska posuzování podmínek zadávací dokumentace veřejné zakázky, tak včetně DPH – neboť se jedná o cenu, kterou kupující za zboží uhradí celkem.“

„(...)Neadekvátní je také polemika o důsledcích na konkrétní výši smluvní pokuty v případě uzavření téže smlouvy se zahraniční právnickou osobou. Určitost smluvního ujednání je třeba posuzovat výhradně ve vztahu konkrétních subjektů, jež skutečně byly stranou smlouvy, nikoliv ve vztahu neurčitého potenciálně uvažovaného subjektu.“

„Skutečnost, že žalobce „zprecizoval“ vzory smluv na obdobná plnění, když ve smlouvách uzavřených v září a v listopadu 2020 již jako základ pro výpočet smluvní pokuty uvedl celkovou cenu zboží (resp. díla) včetně DPH, hodnotí odvolací soud jako přirozenou reakci na probíhající soudní spor vedenou snahou do budoucna se případným dalším sporům vyhnout. Sama o sobě nesvědčí o tom, že předchozí verze smlouvy byla neurčitá.“

Závěr

Ačkoliv soud prvního stupně i odvolací soud v daném případě dospěly k závěru, že ujednání o smluvní pokutě, resp. způsobu určení její výše, bylo dostatečně určité a jednoznačné, doporučujeme (pozn.: autora článku advokátní kancelář MT Legal) pro předejití sporů ve smlouvách výslovně uvádět, zda je základem pro výpočet smluvní pokuty cena bez DPH, či včetně DPH, je-li její výše stanovena jako % z určité ceny, neboť, jak sám uvedl odvolací soud, určitost smluvního ujednání je třeba posuzovat výhradně ve vztahu konkrétních subjektů. Nelze navíc vyloučit, že by Nejvyšší soud v případě podání dovolání rozhodl jinak, jakkoliv odvolací soud považoval výše citovanou judikaturu za nepřiléhavou.

¹⁾ § 557 OZ: „Připouští-li použitý výraz různý výklad, vyloží se v pochybnostech k tíži toho, kdo výrazu použil jako první.“

²⁾ Nález Ústavního soudu IV. ÚS 182/01 (188/2001 USn.): „Jsou-li ve smlouvě použity formulace a pojmy, které lze vykládat rozdílně, jeví se být spravedlivým vykládat je v neprospěch toho, kdo je do smlouvy zakotvil.“

³⁾ PELIKÁN, Martin: Smluvní pokuta [online]. Bulletin advokacie [cit. 24. 2. 2021]. K dispozici na adrese <http://www.bulletin-advokacie.cz/smluvni-pokuta>

Právní věta: Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně dospěl k závěru, že v projednávaném případě výše smluvní pokuty byla stanovena určitě a jednoznačně, pokud byla stanovena jako 0,1 % z celkové ceny zboží za každý, byť i započatý, den prodlení, ačkoliv smlouva obsahovala cenu zboží celkem bez DPH a cenu zboží celkem včetně DPH (tedy dvě ceny celkem). Dle krajského soudu je totiž celková cena ta, kterou kupující nakonec za zboží zaplatí.

Celý rozbor judikátu lze nalézt na
<https://www.epravo.cz/top/clanky/neurcitost-ujednani-o-smluvni-pokute-z-ceny-bez-dph-ci-vcetne-dph-113251.html>
(náhled 20.7. 2021)

III.

K některým vybraným otázkám

1) K otázce práce z domova pohledem pracovního práva

Ještě začátkem loňského roku byl home-office spíše vítaným benefitem pro situace, kdy zaměstnanec z osobních důvodů nemohl odejít do práce jako obvykle. Důvodem mohlo být hlídání dětí, návštěva řemeslníka nebo lehká nemoc, kvůli které si zaměstnanec nechtěl brát nemocenskou. **Pandemie onemocnění COVID-19 však pohled na práci z domova zásadně změnila.** Ve snaze minimalizovat riziko šíření nákazy se pro řadu zaměstnanců stal jejich domov jediným pracovištěm. **Právní úprava však s tímto konceptem příliš nepočítá, což přináší do praxe řadu problémů.**

Jak s penězi?

Tím nejpálčivějším úskalím je otázka **náhrady nákladů**, které zaměstnancům při práci z domova vznikají. Je nepochybné, že zaměstnanec bude mít zejména zvýšenou spotřebu energií, může být nutné zajistit internetové připojení, mohou vznikat náklady s tiskem a bude docházet k opotřebení vybavení zaměstnance, které k výkonu práce doma používá (není-li poskytováno zaměstnavatelem). **Zákoník práce přitom jasně stanovuje, že je to zaměstnavatel, kdo musí náklady spojené s výkonem práce hradit.**

Hlavně ve vztahu ke spotřebovaným energiím není reálné, aby zaměstnanec tyto náklady evi-

Asociace občanských poraden, z.s.
Sabinova 287/3, 130 00 Praha 3
IČO 65998642
Tel: 284 019 220
Email: aop@obcanskeporadny.cz
www.obcanskeporadny.cz

doval a řádně doložil. Právní úprava pak neumožňuje, aby náhrada za energie byla paušalizována. To je umožněno pouze ve vztahu k opotřebení vybavení zaměstnance a i v tomto případě musí být paušalizace řádně podložena kalkulací skutečných nákladů. Je tak nutné podstupovat administrativně náročný výpočet nebo bude případná paušální náhrada podléhat zdanění, ačkoliv se ve své podstatě nebude jednat o příjem zaměstnance. Výsledkem pak často bývají situace, kdy zaměstnavatelé zaměstnancům náklady neproplácí vůbec.

Řešením by mohlo být jednoduché **stanovení určité maximální výše paušální náhrady** (např. na denní bázi), kterou by mohl zaměstnavatel zaměstnancům poskytovat. Podobně to s pozitivním ohlasem funguje například v Německu.

Nejasná situace ohledně bezpečnosti práce

Další oblastí, která přináší v souvislosti s výkonem práce z domova nejasnosti, je otázka **bezpečnosti a ochrany zdraví při práci**. I zde platí, že zákon nerozlišuje, zda zaměstnanec vykonává práci na pracovišti zaměstnavatele či z domova.

Zaměstnavatel by měl kontrolovat, zda domácí pracoviště splňuje bezpečnostní požadavky v oblasti ergonomie, osvětlení, teploty, první pomoci, požární ochrany apod. Reálné možnosti kontroly jsou pro zaměstnavatele samozřejmě omezené, a tak se v praxi oblast bezpečnosti práce často řeší různými čestnými prohlášeními nebo kontrolními listy. V horším případě se na tuto oblast zcela rezignuje.

Žádný z uvedených postupů však zaměstnavatele **odpovědnosti nezbavuje**. V případě vzniku pracovního úrazu či nemoci z povolání mohou být nedostatky v oblasti bezpečnosti domácího pracoviště zásadním problémem, včetně rizika omezení pojistného plnění ze strany pojišťovny.

Nový standard?

Někteří zaměstnavatelé uvažují, že u využívání práce z domova do určité míry zůstanou. Někteří v této souvislosti dokonce plánují redukci stávajících pracovišť. Je tedy možné, že i po skončení pandemie bude práce z domova využívána mnohem častěji, než tomu bylo dříve. Kvůli absenci konkrétní právní úpravy však zaměstnavatelé v této oblasti často tápou.

Právě proto by bylo vhodné, aby právní předpisy s touto variantou počítaly, a alespoň některé praktické problémy řešily. Projednávaná novela zákoníku práce, která se touto problematikou zabývá, pro negativní postoj Vlády ČR pravděpodobně přijata nebude, a tak bude tento úkol ležet na novém složení poslanecké sněmovny po blížících se volbách.

Celý text článku lze nalézt na
<https://www.epravo.cz/top/clanky/prace-z-domova-pohledem-pracovniho-prava-113294.html> (náhled 20.7. 2021)

2) K otázce práva cestujícího při změnách v letovém itineráři a odepření nástupu na palubu

Současná doba přináší do přepravních vztahů značnou nejistotu a potíže ohledně možnosti jejich plnění. Aktuální se tak opět stává téma **náhrad škody**, například v souvislosti s hromadným rušením přepravních smluv. V oblasti letecké dopravy existuje již více než desetiletí harmonizovaná úprava, která je navíc podpořena rozsáhlou rozhodovací praxí a cestujícím přiznává poměrně široká práva, nejen v souvislosti se zrušením letů.

Přímo použitelný předpis Evropské unie, *nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004* ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů (dále jen „**Nařízení**“), stanovuje široká práva cestujícího, kterému není umožněno naplnění původního letového itineráře. Jak vyplývá již z názvu předpisu, půjde o situace, kdy je pasažérovi odepřeno nastoupit na palubu, jeho let je zrušen nebo má významné zpoždění.

Zrušením letu je myšleno jakékoliv neuskutečnění dříve plánovaného letu. Pojem **odepření nástupu na palubu** nezahrnuje pouze případ překročení kapacity v důsledku nadměrného počtu rezervací, ale v souladu s judikaturou Soudního dvora Evropské unie ¹⁾ (dále jen „**SDEU**“) je nutný extenzivní výklad, aby nebyla cestujícím odepřena ochrana v rozporu s principem vysoké úrovně ochrany cestujících. Za odepření nástupu na palubu ve smyslu Nařízení jsou proto považovány i provozní důvody, které nemohl cestující nijak ovlivnit. Nakonec, klasifikace **zpoždění letu** jako významného dle Nařízení závisí na vzdálenosti letu, jak je popsáno níže.

Nařízení se vztahuje na cestující odlétající z letiště nacházejícího se na území členského státu, případně z letiště nacházejícího se na území třetí země, pokud letí na letiště umístěné na území členského státu. Náhrady a pomoc stanovené Nařízením je ale možné přiznat pouze, pokud se cestující řádně přihlásí k přepravě, případně je bez ohledu na důvod dopravcem převeden z rezervovaného letu. Nárok na náhradu za významné zpoždění letu se vztahuje i na přímo navazující lety do třetího státu s mezipřistáním mimo území EU. Přestoupení do jiného letadla při mezipřistání nemá žádný vliv na to, že dva nebo více letů rezervovaných současně je třeba považovat za jediný let s navazujícím spojením ²⁾.

Letecký dopravce má možnost liberovat se pouze ze své povinnosti paušalizované náhrady

škody ve smyslu Nařízení, a to pouze u zrušení letu v důsledku mimořádných okolností, které splňují v souladu s rozhodovací praxí SDEU ³⁾ kumulativně dvě podmínky – nejsou z důvodu své povahy či původu vlastní běžnému výkonu činnosti dotčeného leteckého dopravce a vy- mykají se jeho účinné kontrole. S ohledem na princip vysoké úrovně ochrany cestujících musí být tyto podmínky vykládány restriktivně ⁴⁾. Obě podmínky splňuje například případ rušivého chování cestujícího, které skutečně ohrožuje bezpečnost letu a vyžaduje přesměrování letu ⁵⁾ nebo střet letadla s ptákem (ale i tady musí dopravce přijmout přiměřená opatření k zamezení takové situace) ⁶⁾. V druhém případě však nebyla uznána mimořádná událost v rozsahu zpoždění dopravce po odmítnutí technické kontroly jiným certifikovaným techni- kem, než jeho vybraným. Dopravce se pak může zprostit povinnosti hradit cestujícímu náhra- dy za významné zpoždění letu například i v situaci, kdy byl mimořádnou událostí postižen jeden z předchozích letů v rámci rotace letadla, pokud mezi zpožděním pozdějšího letu a mi- mořádnou událostí existuje přímá příčinná souvislost ⁷⁾.

Mimořádnou událostí není dle judikatury SDEU bezpečnostní incident, při kterém se cestující z jiného letu smísí s cestujícími z druhého letu, v důsledku čehož musí být zopakována bez- pečnostní kontrola ⁸⁾. Na leteckém dopravci lze spravedlivě požadovat, aby zorganizoval pro- voz svého podniku tak, aby si vytvořil při přípravě letu dostatečnou časovou rezervu pro zvládnutí situace smísení cestujících různých letů bez současného nadlimitního zpoždění pře- sahující tři hodiny, neboť k takovým událostem při jeho provozu může dojít, aniž by naplño- valy znaky mimořádnosti ⁹⁾. Za mimořádnou událost není považována ani stávka zaměstnanců leteckého dopravce, protože se jedná o událost vlastní běžnému výkonu činnosti dotyčného zaměstnavatele ¹⁰⁾. Z uvedeného vyplývá, že je nutné vykládat tyto podmínky vždy s ohledem na okolnosti případu a okolnosti výkonu činnosti leteckého dopravce jako takové.

Práva cestujícího

V případě odepření nástupu v důsledku překročení kapacity má dopravce povinnost nejprve **vyzvat dobrovolníky k odstoupení od jejich rezervací za náhradu** podle podmínek dohod- nutých mezi dotčenými cestujícími a dopravcem. Mimo dohodnuté náhrady má dobrovolník navíc právo na proplacení výdajů na cestu, případně přesměrování na jeho cílové místo urče- ní. Pokud se však nepřihlásí dostatečný počet dobrovolníků, může dopravce **odepřít cestují- cím nástup proti jejich vůli**. V takovém případě má cestující právo navíc na paušalizovanou náhradu ve výši 250 € až 600 € v závislosti na délce odepřeného letu a právo na poskytnutí péče v rozsahu zajištění přiměřeného občerstvení a v případě nezbytného přenocování také na ubytování a přepravu mezi letištěm a ubytováním. Cestující má rovněž právo **na 2 telefonáty a zaslání 2 zpráv faxem nebo e-mailem**.

Je-li dopravcem zrušen let, má cestující právo na proplacení výdajů nebo přesměrování a výše popsané právo na poskytnutí péče v závislosti na čase odletu nového letu. Nejsou-li cestující informováni o zrušení v dostatečném časovém předstihu, mají také právo na paušalizovanou

náhradu škody v závislosti na délce letu. Informace o zrušení letu musí přijít alespoň dva týdny před plánovaným odletem. Pokud je cestující informován v menším časovém předstihu, musí být dopravcem nabídnuto také přesměrování. V případě informování alespoň 7 dní před odletem musí cestující dosáhnout cílovou destinaci nejpozději 4 hodiny oproti původnímu času příletu, jinak nejpozději 2 hodiny oproti plánovanému času příletu.

Naplnění podmínky pro kvalifikaci zpoždění jako významného zpoždění ve smyslu Nařízení a náhrady škody za takové zpoždění je závislé na délce letu. V případě letu o délce do 1500 km je významným zpoždění nejméně o 2 hodiny a paušalizovaná náhrada za takové zpoždění činí 250 €. V případě letu na území Společenství o délce nad 1500 km a ostatních letů o délce 1500 km až 3500 km je významným zpoždění alespoň o 3 hodiny a náhrada činí 450 €. U ostatních letů je významným zpoždění alespoň o 4 hodiny a náhrada za takové zpoždění činí 600 €.

Může vzniknout i situace, kdy je let z různých důvodů odkloněn na jiné letiště obsluhující stejné město. V takovém případě nese dopravce náklady na dopravu cestujícího na původní letiště. Zajímavým je v tomto ohledu rozhodnutí SDEU ¹¹⁾, podle kterého se takové odklonění nemůže považovat za zrušení letu, protože opačný přístup by nebyl v souladu s účelem Nařízení, ani se zásadou rovného zacházení. Bylo také posouzeno, že pojem letiště obsluhující stejné místo, město nebo region, nemůže být vykládán prostřednictvím administrativně určených hranic. Musí být naopak chápán tak, že se tím rozumí území vyznačující se tím, že se v jeho bezprostředním okolí nacházejí letiště, která mají tato území obsluhovat.

Další relevantní rozhodnutí

SDEU se ve vztahu k Nařízení zabýval i jinými, pro cestující neméně zajímavými otázkami. V případě, že cestující pořídil letenky prostřednictvím cestovní kanceláře, musí se případné náhrady domáhat právě u ní. Domáhat se náhrady po letecké společnosti nemůže ani v případě insolvence dané cestovní kanceláře ¹²⁾.

Zajímavým je také rozhodnutí ve vztahu k volbě sudiště při domáhání se náhrady ve smyslu Nařízení. Takové ujednání obsažené ve všeobecných přepravních podmínkách, které by stanovily sudiště do státu odlišného od státu bydliště spotřebitele, nebo státu místa odletu či příletu, je nepřiměřeným ujednáním, pokud způsobuje výraznou nerovnováhu práv a povinností stran v neprospěch spotřebitele ¹³⁾.

Konečně, přiznání náhrady podle Nařízení nebrání tomu, aby poškozený cestující mohl být odškodněn za újmu, kterou utrpěl a jež má být posuzována individuálně, pokud mu vnitrostátní nebo mezinárodní právo přiznávají nárok na takovouto náhradu, za podmínky, že tato náhrada je další náhradou ve vztahu k paušální náhradě stanovené v Nařízení ¹⁴⁾. Je ale nutné

podotknout, že náhrada poskytnutá podle Nařízení může být od dalších náhrad odečtena v souladu s čl. 12 odst. 1 Nařízení.

- ¹⁾ Rozhodnutí SDEU ze dne 4. 10. 2012, ve věci C 22/11, Finnair Oyj v Timy Lassooy.
- ²⁾ Rozhodnutí SDEU ze dne 31. 5. 2018, ve věci C-537/17, Claudia Wegener v Royal Air Maroc.
- ³⁾ Rozhodnutí SDEU ze dne 22. 12. 2008, ve věci C-549/07, Friederike Wallentin-Hermann v Alitalia, nebo rozhodnutí SDEU ze dne 17. 9. 2015, ve věci C-257/14, C. van der Lans v Koninklijke Luchtvaart Maatschappij NV.
- ⁴⁾ Rozhodnutí SDEU ze dne 23. 3. 2021, ve věci C-28/20, Airhelp Ltd v Scandinavian Airlines System SAS.
- ⁵⁾ Rozhodnutí SDEU ze dne 11. 6. 2020, ve věci C-74/19, LE v Transport Aéreos Portugueses SA.
- ⁶⁾ Rozhodnutí SDEU ze dne 4. 5. 2017, ve věci C-315/15, Marcela Pešková, Jiří Peška v Travel Service a.s.
- ⁷⁾ Rozhodnutí SDEU ze dne 22. 4. 2021, ve věci C-826/19, WZ v. Austrian Airlines AG.
- ⁸⁾ Rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2020, sp. zn. 18 Co 80/2020.
- ⁹⁾ Rozhodnutí SDEU ze dne 14. 11. 2014, ve věci C-394/14, Sandy Siewert and Others v Condor Flugdienst GmbH.
- ¹⁰⁾ Rozhodnutí SDEU ze dne 23. 3. 2021, ve věci C-28/20, Airhelp Ltd v Scandinavian Airlines System SAS.
- ¹¹⁾ Rozhodnutí SDEU ze dne 22. 4. 2021, ve věci C-826/19, WZ v. Austrian Airlines AG.
- ¹²⁾ Rozhodnutí SDEU ze dne 10. 7. 2019, ve věci C-163 18, HQ, IP, JO v Aegean Airlines SA.
- ¹³⁾ Rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 13. 8. 2020, sp. zn. 22 Co 130/2020.
- ¹⁴⁾ Rozhodnutí SDEU ze dne 29. 7. 2019, ve věci C-354/18, Radu-Lucian Rusu a Oana-Maria Rusu v SC Blue Air – Airline Management Solutions Srl.

Celý text článku lze nalézt na
<https://www.epravo.cz/top/clanky/prava-cestujiciho-pri-zmenach-v-letovem-itinerari-a-odepreni-nastupu-na-palubu-113249.html>
(náhled 20.7. 2021)

IV. *Články a názory*

1) Zavedení nového institutu chráněného účtu

V minulosti docházelo často k situacím, kdy bylo vůči povinnému vedeno vícero exekucí, jejichž souběh a neorganizované provádění měly za následek významný zásah do práv povinného. Tyto situace vznikaly především ve chvíli, kdy byla vůči povinnému prováděna exekuce zároveň na jeho účet a na jeho plat. Následkem souběžného provádění těchto exekucí se stávalo, že povinný nemohl dosáhnout ani na nezabavitelné minimum, na které měl ze zákona nárok. Podobným situacím má předejít zákon č. 38/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, který mimo jiné **zavádí institut tzv. „chráněného účtu“**.

Nezabavitelné minimum je částka z měsíční mzdy, kterou podle *§ 278 občanského soudního řádu* exekutor **nemůže obstavit** a musí vždy zůstat povinnému na zajištění jeho základních životních potřeb. I přes toto jednoduché vymezení jsme se setkávali se situacemi, kdy se tato částka stala v praxi předmětem exekuce a v rámci jejího výkonu na ní dlužník nedosáhl.

Nejčastějším příkladem může být případ, kdy nejdříve zaměstnavatel strhl z platu či mzdy povinného příslušnou částku a na jeho bankovní účet poslal pouze částku ve výši nezabavitelného minima. V souvislosti s tím ovšem docházelo k situacím, kdy účet povinného byl následně obstaven exekutorem (kterým mohl být i odlišný exekutor než ten, který nařídil exekuci na plat). Účelem tohoto obstavení účtu je zpravidla výkon jiné exekuce a v důsledku tohoto souběhu nastal pro povinného nepříznivý stav, kdy mohl místo volné dispozice s částkou ve výši nezabavitelného minima disponovat pouze s jednorázově vybranou částkou odpovídající dvojnásobku součtu životního minima a částky normativních nákladů na bydlení ve smyslu ustanovení *§ 3 nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o nezabavitelných částkách* (během epidemie Covid-19 došlo k dočasnému zvýšení této částky na čtyřnásobek životního minima). Tento výběr lze po celou dobu obstavení bankovního účtu exekutorem provést pouze jednou a ve chvíli, kdy tento účet bývá obstaven exekutorem celé měsíce, dochází k výraznému narušení práva povinného na nezabavitelné minimum.

Podobným situacím, které by uvrhly dlužníka do podobně nepříznivého stavu, by měl předcházet výše zmíněný institut chráněného účtu. Tento institut, který zavádí zákon č. 38/2021,

Asociace občanských poraden, z.s.
Sabinova 287/3, 130 00 Praha 3
IČO 65998642
Tel: 284 019 220
Email: aop@obcanskeporadny.cz
www.obcanskeporadny.cz

kterým se mimo jiné mění i zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, nabývá účinnosti dne 1. 7. 2021.

Od tohoto dne bude moct povinný zažádat peněžní ústav (tedy primárně banku) o zřízení chráněného účtu v závislosti na vydaném usnesení soudu o výkonu rozhodnutí příkazáním pohledávky z účtu povinného. **Od této žádosti má peněžní ústav povinnost do 5 dnů s povinným uzavřít smlouvu o vzniku chráněného účtu.** Předpokladem pro uzavření této smlouvy v uvedené lhůtě je, že soud předal peněžnímu ústavu všechny potřebné informace a podklady, aby mohl žádosti povinného vyhovět.

Peněžní ústav má povinnost chráněný účet zřídit za stejných podmínek, které vyžaduje u zřízení a provozování bankovního účtu povinného, který je exekutorem obstaven. Jinými slovy si peněžní ústav nemůže účtovat poplatky spojené se samotným založením a provozováním chráněného účtu, které by byly odlišné od poplatků spojených se založením a provozováním obstaveného účtu. Následující den po vzniku chráněného účtu na něj peněžní ústav převede částku z obstaveného účtu povinného ve výši trojnásobku životního minima, která bude vyloučena z výkonu rozhodnutí příkazáním pohledávky. Tento konstrukt bude mít jistě za následek zlepšení postavení povinného, který již nebude muset řešit situaci, kdy by se musel domáhat nároku na vydání nezabavitelné částky žádostí u exekutora či dokonce soudní cestou.

Zároveň peněžní ústav zajistí, aby byl chráněný účet řádně označen, a to z velmi prostého důvodu. Chráněný účet je ve své podstatě velmi silný nástroj, který zamezuje exekutorovi zabavit částku na něm uloženou, a proto je povinnému umožněno si **zřídit tento účet pouze jeden**. Řádné označení napomáhá tomu, aby nedocházelo k zneužití tohoto nástroje na úkor věřitele (např. zřízením většího počtu chráněných účtů ze strany povinného). Bohužel toto omezení nepodléhá žádnému druhu evidence, takže dohlížení nad tím, zdali má povinný doopravdy pouze jeden chráněný účet, může být v praxi obtížné a může tak dojít k újmě na právech věřitele.

Během existence chráněného účtu bude za finanční prostředky vedené na tomto účtu zodpovědný povinný. Pakliže nastanou okolnosti, že některý ze zainteresovaných subjektů nabyde podezření ohledně neoprávněného využívání chráněného účtu ze strany povinného, tak právě povinný bude mít povinnost tyto případné pochyby vyvrátit. Neoprávněné využívání chráněného účtu lze spatřovat např. v jednání povinného spočívající v tom, že bude na chráněný účet ukládat částku vyšší než nezabavitelné minimum za účelem vyhýbání se výkonu exekuce.

Nezbývá než konstatovat, že chráněný účet vytváří pro dlužníky prostředí, ve kterém se nemusí obávat, že jim bude znemožněno využívat mimo exekuci nezabavitelné minimum. Vedle této skutečnosti, která je právnickou obcí přijímána pozitivně, je zapotřebí se zabývat i případnými vadami nově vzniklé právní úpravy. V návaznosti na předchozí odstavec je důvodné

se obávat, že se může postavení věřitelů, pakliže bude jednání dlužníků nepoctivě a pokusí se institut chráněného účtu zneužít, zhoršit. V případě, že chráněné účty budou zřizovány bez důkladného prozkoumání, zdali povinný nemá již chráněný účet založený u jiného peněžního ústavu, může nastat situace, že se výše uvedená obava naplní. Ovšem v této rovině prozatím nezbyvá než spoléhat na funkční systémy jednotlivých peněžních ústavů a na budoucí úpravě poměrů mezi věřiteli a dlužníky, jež by mohla spočívat ve vzniku veřejného seznamu chráněných účtů, ke kterému by měli přístup všichni poskytovatelé chráněných účtů a tím by měli jednoduchý nástroj ke zjišťování, zdali příslušný žadatel takovýto účet již nemá.

Celý text článku lze nalézt na

<https://www.epravo.cz/top/clanky/zavedeni-noveho-institutu-chraneneho-uctu-113246.html>

(náhled 20.7. 2021)

2) Trestné činy související s konopím aneb rozdíl mezi vypěstováním a „výrobou“ konopí

Hlavním cílem tohoto článku je upozornit na problematický výklad právní úpravy trestných činů souvisejících s konopím, který není k dnešnímu dni spolehlivě vyřešen. Stěžejním bodem problematiky je zejména otázka, kdy můžeme mluvit ještě o pěstování konopí dle *§ 285 trestního zákoníku* a kdy již dochází k výrobě omamné nebo psychotropní látky ve smyslu *§ 283 trestního zákoníku*.

Dle aktuální komentářové literatury ¹⁾ jde o pěstování rostliny konopí v případě zasetí semene nebo zasazení výpěstku rostliny, následná péče o růst rostliny a eventuálně její sklizeň. **Obecně platí, že pěstování jakékoli rostliny obsahující omamné nebo psychotropní látky bez náležitého povolení je nedovolené.**

Právní úprava trestného činu nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku podle *§ 285 trestního zákoníku* v zásadě zachovává trestnost pěstování (a tím i držení) všech druhů rostlin a hub **obsahujících omamné a psychotropní látky**, a to jak pro vlastní potřebu, tak pro jiného, ale v privilegované skutkové podstatě tohoto trestného činu podle *§ 285* **zmírňuje** trestní postih samozásobitelů rostlin a hub obsahujících omamnou a psychotropní látku. **Tímto způsobem dochází k odlišení trestního postihu osob, které si konopí, houby či jiné rostliny obsahující omamné a psychotropní látky vypěstují sami pro svou vlastní spotřebu (samozásobitelé), od osob, které tuto činnost provozují komerčním způsobem za účelem dosažení zisku.**

Samotné neoprávněné pěstování rostliny konopí **nelze** ztotožňovat s pojmem „výroba“ omamné nebo psychotropní látky ve smyslu *§ 283 odst. 1 trestního zákoníku*. O výrobu, res-

pektive některou její fází, by mohlo jít pouze v případech, pokud by rostlina konopí byla **sklizena a následně došlo k jejímu neoprávněnému zpracování v procesu, v němž by jako vstupní komponent byla dále upravována, a to do stavu způsobilého již ke spotřebě (marihuana), anebo k získání psychotropní látky tetrahydrokanabiolu (THC)**. To platí i tehdy, jestliže pachatel uskutečnil takovou výrobu pro vlastní potřebu a za tím účelem si opatřil nebo přechovával rostliny konopí. Neoprávněné vypěstování rostlin konopí nebo jejich přechovávání pro vlastní potřebu v množství větším než malém může být trestným činem přechovávání omamné nebo psychotropní látky a jedu podle [§ 284 odst. 1](#) nebo nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku podle [§ 284 odst. 1](#) jen tehdy, pokud pachatel dále nepoužije vypěstované rostliny k výrobě ve výše uvedeném smyslu nebo jestliže s ohledem na množství vypěstovaných rostlin, způsob jejich pěstování a na další okolnosti nelze dovodit, že je opatřil nebo přechovával pro jiného.

Z výše uvedeného je patrné, že privilegovaná skutková podstata [§ 285 trestního zákoníku](#) byla do zákona vložena právě z důvodu zmírnění postihu osob, které si konopí vypěstují pro vlastní spotřebu (samozásobitelé). Dále se zde však uvádí, že v případě sklizení konopí a jeho dalšího neoprávněného zpracování není rozhodné, zdali pachatel uskutečnil výrobu pro sebe nebo pro jiného, **vždy se bude jednat o trestný čin dle [§ 283 trestního zákoníku](#)**. Z tohoto tedy vyplývá závěr, že pro aplikaci [§ 285](#) si pachatel **může konopí pro vlastní potřebu vypěstovat, avšak toto již nesmí sklídit a dále použít (zpracovat)**, jelikož v takovém případě by se již dopustil trestného činu dle [§ 283 trestního zákoníku](#) a byl by tak postihován stejně přísně jako ten, kdo tak učinil ze ziskuchtivosti za účelem distribuce.

K čemu však takové vypěstování rostliny je, když ji nemůžeme sklídit?

Výše uvedený komentář mimo jiné uvádí, že v rámci pěstování rostliny konopí se počítá „eventuálně“ se sklizní rostliny. Z logiky věci však sklizeň musí být vždy součástí pěstebního cyklu, jelikož každý pěstitel konopí má v úmyslu jednoho dne konopí sklídit a toto nějakým způsobem použít. Pokud pěstitel rostliny konopí sklídí a „uskladní“ je, dojde z logiky věci k jejich usušení, což je přirozený proces, nemůžeme tak mluvit o žádném neoprávněném zpracování v rámci dalšího procesu. Proces usušení rostliny je nezávislý na vůli pěstitele a dochází k němu samovolně. Soudy však ne zcela pochopitelně považují sušení konopí již za jednu z fází „výroby“. Osobně se domnívám, (pozn.: míněn autor článku) že samotným sklizením rostliny, po kterém dochází k přirozenému procesu uschnutí rostliny, by nemělo dojít k naplnění skutkové podstaty trestného činu dle [§ 283 trestního zákoníku](#), jelikož výroba dle judikatury předpokládá „další úpravu konopí do stavu způsobilého již ke spotřebě (marihuana) nebo k získání psychotropní látky THC“. Není však zcela zřejmé, co konkrétně se takovou úpravou myslí. Z tohoto však dovozují (pozn.: autor článku), že by se mělo jednat o nějakou aktivní činnost prováděnou pachatelem, za kterou však zcela jistě nelze považovat samovolný proces uschnutí rostliny. Rostliny totiž uschnou, ať pachatel chce či nikoli. S ohledem na skutečnost, že marihuanu můžeme definovat jako sušené vrcholíky rostliny ko-

konopí, lze si zřejmě pod pojmem „další úprava“ představit jejich oddělení od zbylé části rostliny, příp. jejich nadrcení. Stran získávání psychotropní látky THC je možné namítnout, že tato se v rostlině vyskytuje přirozeně, tudíž sklizením a sušením rostliny z hlediska výskytu a obsahu THC dochází pouze k „zakonzervování“ daného aktuálního stavu živé rostliny.

Je tedy evidentní, že shora nastíněný výklad má zřetelné nedostatky a vede dokonce k závěru, že ustanovení [§ 285 trestního zákoníku](#) se stává vlastně nadbytečným. Nelze si nevšimnout, že judikatura k [§ 285 trestního zákoníku](#) je v podstatě vzácností, jelikož k aplikaci tohoto ustanovení dochází spíše zřídka. Z výše uvedeného vyplývá, že v rámci této skutkové podstaty bude postihován zřejmě jen pěstitel, který konopí pěstuje pro okrasné či botanické účely a který nemá v úmyslu ho nikdy sklídit. Aby byl totiž pěstitel postihován v rámci privilegované skutkové podstaty, může si sice konopí vypěstovat, tedy nechat ho vyrůst, ale dál s ním již nakládat nijak nemůže. K této paradoxní situaci se vyjadřoval již JUDr. Petr Zeman, Ph.D., v článku - „Výroba“ konopí z konopí? ²⁾

Jak již bylo uvedeno, tento právní názor v dosavadní judikatuře jednotlivých senátů Nejvyššího soudu převažuje, nicméně není jediný. V *usnesení z 21.10.2009, sp. zn. 4 Tdo 917/2009, Nejvyšší soud uvedl: „Jestliže konopí je samo o sobě existující omamnou látkou, pak jeho usušení představuje pouhou konzervaci omamné látky. Tedy na proces usušení květenství a horních lístků z konopí je třeba se dívat jako na způsob uchování, resp. konzervace, vyprodukované rostliny v sušené formě pro její pozdější použití. Proto nemůže být tento proces ztožňován s pojmem ‚výroba‘ omamné látky.“* Citované usnesení obsahuje pro tento závěr podle mého mínění podrobné a přesvědčivé argumenty. Naopak ve stanovisku trestního kolegia [sp. zn. 300/2014](#) jsem podobně srozumitelné a přesvědčivé odůvodnění názoru, k němuž se v této otázce přiklonilo, nenalezl ([pozn.](#): míněn autor článku), což platí i pro zmíněná předchozí rozhodnutí Nejvyššího soudu, zastávající názor stejný. V následující části se pokusím ([pozn.](#): míněn autor článku) shrnout a zdůvodnit, proč stále nenacházím opodstatnění pro závěr, že by zpracování vypěstované rostliny konopí do stavu, určeného ke spotřebě (tedy zpravidla sklizeň rostliny, její nasušení a příp. nadrcení), činí-li tak osoba výlučně pro vlastní potřebu, mělo být právně posuzováno jako výroba OPL.

Při výkladu, že sklizením a usušením části rostliny konopí, kterou v usušeném stavu hodlá pachatel sám zkonzumovat, se dopouští výroby OPL, by kupř. nebylo příliš jasné, na jaké případy by se měly vztahovat [§ 284 a 285 TrZ](#). I v případech neoprávněného pěstování rostlin konopí čistě k léčebným účelům a výlučně k zevnímu užití (výrobě mastí apod.) je třeba rostliny sklídit a dále zpracovávat v procesu, jehož výsledkem je produkt obsahující OPL (konopí, pryskyřice z konopí, THC, dronabinol), což naplňuje znak „výroby“ podle výkladu, obsaženého ve *stanovisku trestního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. Tpjn 300/20147*. Patrně by aplikace [§ 285 TrZ](#) připadala v úvahu pouze na případy, kdy pachatel rostlinu vypěstuje a bez jakéhokoli zásahu nechá v zemi uschnout či shnit. Ač si lze vzhledem k poměrně působivému vzhledu rostliny konopí představit její pěstování čistě pro okrasné účely, je otázkou, zda by si

takové případy vyžadovaly samostatnou privilegovanou skutkovou podstatu, resp. zda by si vůbec vyžadovaly (i vzhledem k tomu, že budou patrně zcela výjimečné) ingerenci trestního práva. Tím spíše to platí pro jiné rostliny či houby obsahující OPL ve smyslu trestního zákoníku, tedy kokainovník pravý a houby obsahující psilocybin a psilocin.

V případě „výroby“ marihuany, jak ji chápe citované stanovisko trestního kolegia, se tedy jedná o proces, v němž se pouze mění forma jedné a téže omamné látky – omamná látka konopí v čerstvé formě přechází v omamnou látku konopí ve formě sušené. Při uvedeném výkladu by ovšem bylo nutno jako výrobu OPL posuzovat i případy, kdy uživatel za účelem bezprostřední injekční aplikace např. heroinu tuto omamnou látku, získanou původně v obvyklé sypké formě (prášku), rozpustí v tekutině, aby ji mohl natáhnout do injekční stříkačky. I v tomto případě se jedná o pouhou změnu formy OPL na formu vhodnější ke zvolenému způsobu aplikace, kdy na konci procesu je stále tatáž OPL, zde heroin. Pokud je mi známo, podobné případy nejsou jako výroba obvykle kvalifikovány, a doufám, že se na tom nic nezmění.

K této problematice se vyjadřovali i další, kteří se zvoleným výkladem také plně nesouhlasí, viz např. JUDr. Libor Vávra v článku - *Lze si marihuanu jen vypěstovat, nebo i vyrobit?* ³⁾:

Trestní kolegium NS ČR si před zaujetím stanoviska vyžádalo vyjádření od příslušných orgánů a institucí, z nichž mě nejvíce oslovilo obsáhlé vyjádření Institutu pro kriminologii a sociální prevenci. Ten s poukazem na *usnesení Nejvyššího soudu* ze dne 21.10.2009, *sp. zn. 4 Tdo 917/2009* podrobně uvedl důvody, proč nepokládá za správné závěry vyjádřené v dřívější judikatuře (zejména v rozhodnutí publikovaném pod č. *18/2007 Sb. rozh. tr.*).

Podle názoru Institutu totiž z definic obsažených v *Jednotné úmluvě o omamných látkách* i v *Úmluvě o psychotropních látkách* vyplývá, že výrobou je jen proces, na jehož konci vznikne nová, jiná omamná nebo psychotropní látka. Přitom vypěstováním rostliny konopí, které samo o sobě není výrobou, vznikne omamná látka konopí. Ani marihuana jako výsledný produkt sklizení, sušení a nadrcení rostliny konopí není omamnou látkou odlišnou od konopí, ale jedná se o tutéž omamnou látku pouze v jiné formě. Proto podle názoru Institutu proces, v němž je rostlina konopí sklizena, usušena a připravena k užití ve formě marihuany nelze považovat za výrobu omamné nebo psychotropní látky ve smyslu *§ 283 trestního zákoníku*. Totéž dovozuje Institut v případě, když je z rostliny konopí získána konopná pryskyřice za účelem užití jako hašiš. Z toho Institut učinil závěry, které mě osobně připadají (*pozn.*: míněn autor článku) nadmíru logické a srozumitelné. Totiž, že

- neoprávněné pěstování rostlin konopí ve větším než malém množství pro vlastní potřebu by mělo být kvalifikováno jako trestný čin podle *§ 285 trestního zákoníku*,

ASOCIACE OBČANSKÝCH PORADEN

- následné neoprávněné přechovávání sklizených rostlin konopí (tj. omamné látky konopí) ve větším než malém množství pro vlastní potřebu by mělo být kvalifikováno jako trestný čin podle [§ 284 trestního zákoníku](#),

- případy, když zjištěné okolnosti nasvědčují tomu, že pachatel pěstuje rostliny konopí či sklizené je přechovává za účelem další distribuce, by bez ohledu na množství pěstovaných rostlin či přechovávané omamné látky konopí měly být kvalifikovány jako trestný čin podle [§ 283 tr. zákoníku](#), neboť se jedná o situaci, kdy pachatel omamnou látku „jinak opatří jinému“, resp. „přechovává pro jiného“.

Přes zdánlivou logiku shora uvedeného se však Nejvyšší soud k tomuto názoru nepřiklonil a nadále setrvává na svém závěru, že sice samotné neoprávněné pěstování rostliny konopí nelze ztotožňovat s pojmem „výroba“ omamné nebo psychotropní látky ve smyslu [§ 283 odst. 1 trestního zákoníku](#), ale o výrobu, resp. některou její fázi, by mohlo jít v případech, pokud by rostlina konopí byla sklizena a následně došlo k jejímu neoprávněnému zpracování v procesu, v němž by jako vstupní komponent byla dále upravována, a to buď do stavu způsobilého již ke spotřebě (marihuana), anebo k získání psychotropní látky tetrahydrokanabinolu (THC).

Nejvyšší soud se však v rámci sjednocujícího stanoviska [4\)](#) rozhodl vydat jinou cestou. Dle převažujícího zastávaného názoru tedy není rozhodné, zda měl pachatel konopí pro svou potřebu nebo zda jej pěstoval za účelem další distribuce. Rozhodujícím kritériem má být, zdali pachatel měl v úmyslu nasazené konopí následně sklidit a dále zpracovat. Z logiky věci však takový úmysl budou mít všichni pěstitelé konopí (samozásobitelé i distributoři) a je nerozhodné, jak následně se sušeným konopím naloží, jestli ho užijí pro vlastní potřebu (ať již tedy ve formě marihuany, kterou budou následně sami kouřit, nebo pro výrobu mastí, odvarů, výluhů apod.) nebo zda toto konopí prodají.

Tento názor je zastáván i přes to, že úmyslem zákonodárce zcela zjevně bylo, aby byli samozásobitelé postihováni mírněji, než osoby, které pěstují konopí za účelem distribuce. S těmito názory se lze setkat i v rámci judikatury, viz například [usnesení Nejvyššího soudu](#) ze dne 21.6.2017, [sp. zn. 11 Tdo 459/2017-90](#):

Jak správně uvádí dovolatel, skutková podstata trestného činu podle [§ 283 tr. zákoníku](#) nerozlišuje, zda si někdo drogu vyrábí pro vlastní potřebu nebo pro jiného. Nelze však již souhlasit s názorem, že toto bylo i v případě konopí záměrem zákonodárce, neboť zákonodárce pro pěstování konopí a obdobných rostlin a hub vymezil privilegovanou skutkovou podstatu trestného činu nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku podle [§ 285 tr. zákoníku](#).

Z důvodové zprávy k trestnímu zákoníku i ze samotné logiky věci je přitom zřejmé, že zákonodárce nepředpokládal, že by po oddělení částí rostliny měla již být trestná činnost posouze-

Asociace občanských poraden, z.s.
Sabinova 287/3, 130 00 Praha 3
IČO 65998642
Tel: 284 019 220
Email: aop@obcanskeporadny.cz
www.obcanskeporadny.cz

na jako výroba ve smyslu [§ 283 tr. zákoníku](#) [citováno z důvodové zprávy - Osnova zavádí v návaznosti na diferenciaci držení drog pro vlastní potřebu podle typu drogy také novou skutkovou podstatu trestného činu nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku, neboť by měly existovat rozdílné sankce také pro pěstování těchto drog za účelem samozásobitelství (to znamená, že navazujícím krokem není distribuce a s tím související ohrožení zdraví třetích osob) oproti sankcím pro komerční pěstování, které díky privilegovanosti navrhovaného [§ 283](#) bude nadále postihováno jako výroba drogy.

Zároveň takováto úprava naplňuje záměr vlády, vyjádřený v [usneseních vlády České republiky č. 1177/01 a 753/03](#), totiž legislativní rozdělení drog do dvou nebo tří skupin ([bod 1 Přílohy 1177/01](#)) a jeho zohlednění při rekodifikaci trestního práva hmotného ([bod 4 Přílohy 1177/01](#)). Vlastním smyslem je zachovat trestnost (držení a) pěstování psychotropních rostlin a z nich zejména nejčastěji pěstovaného konopí pro vlastní potřebu, zároveň však aktivně vyřadit (vesměs experimentální a rekreační, tedy neproblémové) konzumenty konopných drog (a dalších rostlinných drog a hub) z účasti na trhu, na němž se vyskytují s komparativně významně nebezpečnějšími drogami typu heroinu, metamfetaminu, kokainu apod. Privilegovaná skutková podstata [§ 283](#) umožňuje změkčit trestní postih proti samozásobitelům psychotropních rostlin a hub přesně tak, jak jej měla na mysli vláda ve shora citovaném usnesení č. 1177/01. Formulace privilegované skutkové podstaty nedovoleného pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku (srov. i [§ 287 odst. 3](#)) umožňuje pak přísněji postihovat pěstování rostlin nebo hub, které obsahují psychotropní nebo omamné látky, které jsou pěstovány pro výrobu (např. kokový keř atd.) a nikoli pro vlastní potřebu podle skutkové podstaty nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy ([§ 281](#)).

Citováno z Důvodové zprávy k zákonu č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, č. 40/2009 Dz. Pozn.: v případě citovaného [§ 281](#) se má na mysli skutková podstata podle [§ 283 tr. zákoníku](#) a v případě citovaného [§ 283](#) jde o skutkovou podstatu podle [§ 285 tr. zákoníku](#).

Jeho záměr se mu však nepodařilo spolehlivě vtělit do znění zákona a soudní judikatura se vydala jiným směrem. V důsledku citovaného stanoviska se tak skutková podstata trestného činu podle [§ 285 trestního zákoníku](#) stala de facto obsolentní ([pozn. autora zprávy](#): neúčinný), neboť lze dát za pravdu obviněným, že není zřejmé, jaký by měl být objekt trestné činnosti pachatele, který by pouze vypěstoval rostliny konopí v množství větším než malém se záměrem, aby je nechal následně netknuty uvadnout a uschnout.

Ze soudní praxe je známo, že, pokud jde o konopí, je skutková podstata trestného činu podle [§ 283 trestního zákoníku](#) nejčastěji aplikována v případech velkých pěstíren, často provozovaných vietnamskými občany, které jsou součástí rozsáhlé organizované trestné činnosti, kde je konopí pěstováno vysoce sofistikovaným způsobem za účelem dosažení co nejvyššího obsahu účinné látky, často za současného nelegálního připojení do energetické sítě a tedy krádeží

elektrické energie, za účelem dosažení zisku, přičemž osoby, které se na pěstování podílejí, často ani nejsou samy uživateli drogy. Nelze také zcela přehlédnout, že osoby, které konopí nakupují od výše popsanych producentů a dealerů, de facto finančně podporují tuto vysoce nebezpečnou organizovanou trestnou činnost.

Oproti tomu v daném případě obvinění pěstovali konopí pro svou vlastní potřebu ve skleníku na zahradě bez dalších výše popsanych vedlejších škodlivých jevů takové trestné činnosti. Jestliže je tedy jejich jednání třeba ve smyslu citované judikatury kvalifikovat podle [§ 283 tr. zákoníku](#), je současně třeba ve světle této skutkové podstaty, která dopadá zpravidla na jednání daleko společensky škodlivější, zohlednit skutečnost, že obvinění pěstovali konopí pro vlastní potřebu, jako mimořádnou okolnost odůvodňující aplikaci institutu mimořádného snížení trestu odnětí svobody. Odvolací soud proto postupoval správně, pokud aplikoval [§ 58 odst. 1 tr. zákoníku](#).

Soud tedy v tomto případě dospěl k závěru, že je nutné ve smyslu konstantní judikatury aplikovat § 283 trestního zákoníku, avšak s ohledem na skutečnost, že si pachatelé pěstovali konopí pro vlastní potřebu, nebyl by trest ukládaný v rámci zákonné trestní sazby zjevně přiměřený. Z tohoto důvodu se rozhodl pro aplikaci institutu mimořádného snížení trestu a uložil trest pod zákonnou dolní hranicí. Nejedná se o ojedinělé rozhodnutí – viz např. [náleží Ústavního soudu](#) ze dne 14.4.2019, [sp. zn. IV. ÚS 950/19](#) (mimořádné snížení trestu – pachateli uložen trest odnětí svobody v délce 6 let) nebo [náleží Ústavního soudu](#) ze dne 10.12.2019 [sp. zn. II. ÚS 1624/19](#) (mimořádné snížení trestu – pachateli uložen trest odnětí svobody v délce 3 let s podmíněným odkladem na 5 let). Je tedy evidentní, že soudy mají tendenci neodklánět se od zastávaného výkladu dle výše uvedeného sjednocujícího stanoviska Nejvyššího soudu ČR, avšak vědomi si nepřiměřeně přísného postihu samozásobitelů, snaží se současně toto jistým způsobem „obejít“.

Ve světle všeho výše uvedeného se domnívám ([pozn.](#): míněn autor článku), že pro právní kvalifikaci jednání pachatele by mělo být rozhodující kritérium společenské škodlivosti, které má být odvozováno právě od skutečnosti, zda pachatel konopí pěstoval pro vlastní spotřebu (a škodil tak pouze sám sobě) nebo pro účely další distribuce, když takovýmto jednáním může docházet k poškození zdraví dalších osob, což je nežádoucí. Toto kritérium vymezil zákonodárce i v rámci důvodové zprávy, avšak judikatura se rozhodla vydat jiným směrem, přičemž do dnešního dne překonána nebyla. Dle mého názoru ([pozn.](#): míněn autor článku) zákonodárce rozhodně nezamýšlel, aby pěstitelé konopí pro vlastní potřebu byli postihováni stejně jako producenti pervitinu, heroinu a obdobných návykových či psychotropních látek. Nastalý problém je v soudní praxi aktuálně částečně řešen prostřednictvím aplikace institutu mimořádného snížení trestu, avšak domnívám se, že z dlouhodobého hlediska se nejedná o udržitelné řešení. Nadto tento výklad činí z privilegované skutkové podstaty dle [§ 285 trestního zákoníku](#) nadbytečné ustanovení trestního zákoníku, jelikož snad každý pěstitel jednou hodlá nasažené konopí sklidit, usušit a dále použít, čímž se však již dle judikatury Nejvyššího soudu stá-

vá „producentem“ ve smyslu § 283 *trestního zákoníku*.

¹⁾ Ščerba, Filip, David Čep, Marek Fryšták, Věra Kalvodová, Jan Provazník, and Ondřej Sváček. Trestní Zákoník: Komentář. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2020.

²⁾ Zeman Petr: „Výroba“ konopí z konopí? Trestněprávní revue 9/2015, str. 211-215. Praha: C.H.Beck, ISSN 1213-5313.

³⁾ Vávra, Libor. Lze si marihuanu jen vypěstovat, nebo i vyrobit? Právní prostor [publikováno 9.6.2015]. Dostupné z: <https://www.pravni prostor.cz/clanky/trestni-pravo/lze-si-marihuanu-jen-vypestovat-nebo-i-vyrobic>

⁴⁾ Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 4. prosince 2014, sp.zn. Tpjn 300/201

Celý text článku lze nalézt na
<https://www.epravo.cz/top/clanky/trestne-ciny-souvisejici-s-konopim-aneb-rozdil-mezi-vypestovanim-a-vyrobu-konopi-113288.html>
(náhled 20.7. 2021)

V.

Nové právní předpisy

Ve sledovaném období od 24. 6. 2021 do 23.7. 2021 bylo vydáno celkem 39 předpisů a obdobných závazných aktů českého právního pořádku, z toho 7 sdělení ministerstev a jiných oprávněných orgánů, 2 sdělení úřadů, 0 sdělení Státní volební komise, 0 sdělení Národní rozpočtové rady, 7 nařízení vlády, 0 usnesení vlády, 13 vyhlášek, 9 zákonů, 0 úplných znění zákonů, 0 nálezů Ústavního soudu, 0 sdělení Ústavního soudu, 0 ústavních zákonů, 0 usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, 0 Rozhodnutí vlády České republiky, 0 Rozhodnutí prezidenta republiky, 0 Rozhodnutí předsedy Senátu Parlamentu České republiky, 0 Zákonné opatření Senátu, 0 Usnesení Poslanecké sněmovny o schválení zákonného opatření Senátu a 1 Tisková oprava.

Za monitorované období byly schváleny a publikovány ve Sbírce zákonů m. j. některé předpisy, které se mohou úzce dotýkat činnosti OP a doporučuji je tedy zaznamenat a doplnit jimi vedený archiv potřebných právních předpisů jednak pro operativní poskytování poradenských služeb a jednak pro informaci.

Asociace občanských poraden, z.s.
Sabinova 287/3, 130 00 Praha 3
IČO 65998642
Tel: 284 019 220
Email: aop@obcanskeporadny.cz
www.obcanskeporadny.cz

Zákon č. 248/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony - *samotný zákon o zaměstnanosti je novelizován v desítce změnových bodů, když přináší především právní úpravu nového institutu spočívajícího v tzv. příspěvku v době částečné práce.*

Ten může být zaměstnavateli poskytován za účelem udržení úrovně zaměstnanosti při splnění stanovených podmínek po dobu stanovenou nařízením vlády, přičemž však doba poskytování nesmí přesáhnout 12 měsíců. Poskytování tohoto příspěvku stanoví vláda po projednání v Radě hospodářské a sociální dohody nařízením v případě, že je závažným způsobem ohrožena ekonomika České republiky anebo její odvětví z hospodářských důvodů charakterizovaných relevantními ekonomickými ukazateli a jejich minulým a očekávaným vývojem, z důvodu vzniku živelní události spočívající v přírodní pohromě podle přímo použitelného předpisu EU nebo epidemie, kybernetického útoku nebo jiné mimořádné situace, která je zásahem vyšší moci. Nařízením může být poskytování omezeno rovněž na část území České republiky nebo na odvětví ekonomiky.

Stanoví další podrobnosti. Účinnosti nabyl, s výjimkou řady ze svých ustanovení, dnem 1. 7. 2021.

Pozn.) text psaný *zelenou kurzivou* je citace znění ustanovení z právního předpisu nebo výňatek z textu související literatury či výňatek z textu rozhodnutí orgánu anebo upozornění na odkaz ustanovení právního předpisu nebo dotčeného dokumentu

Zpracoval: JUDr. Karel J a r e š

Dne 30. července 2021